Związek Banków Polskich

INFOKREDYT

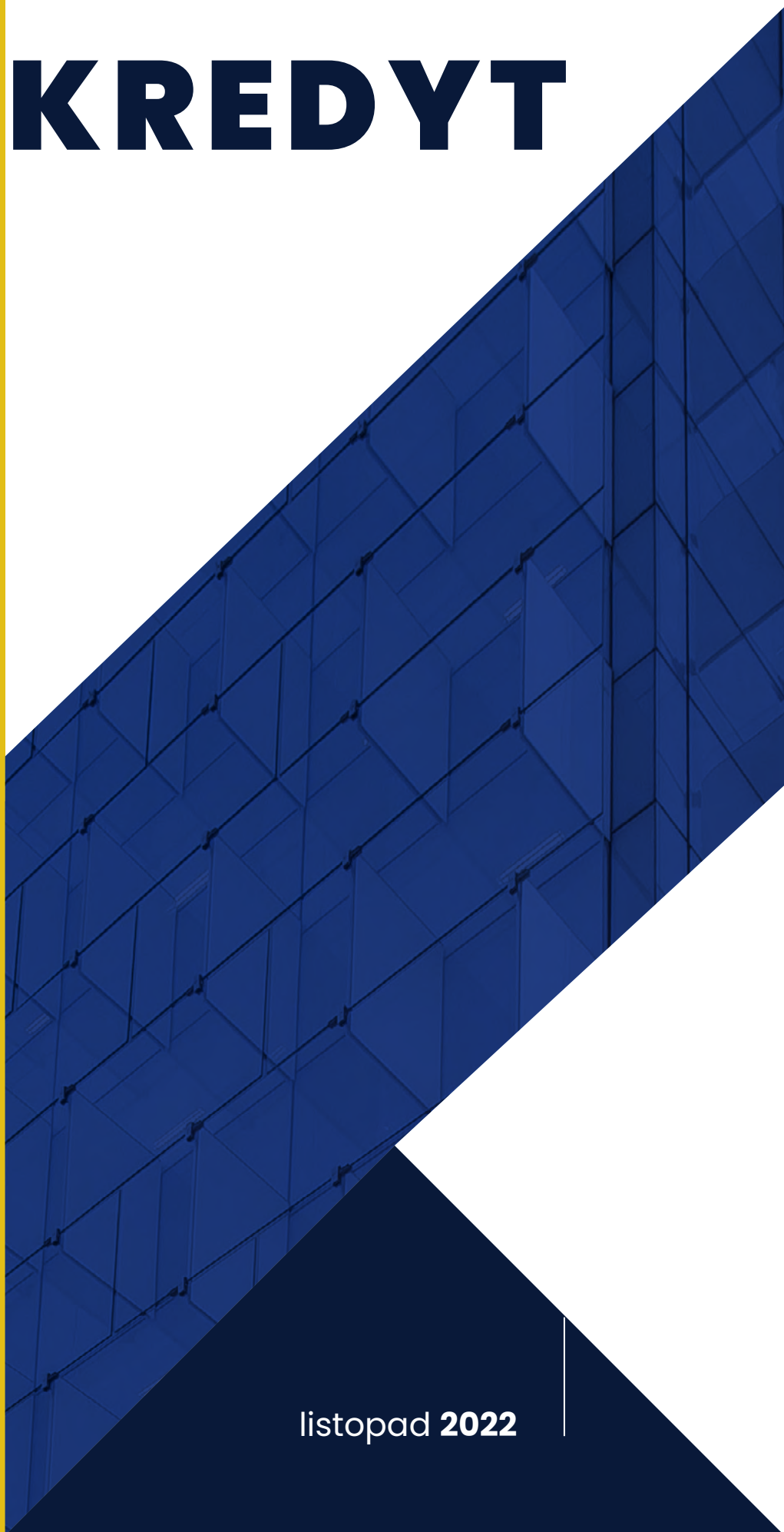

listopad **2022**

SPIS TREŚCI

01 Wprowadzenie 4

02 Kluczowe dane 5

03 Kredyty 7

- Kredyty konsumpcyjne 10
- Kredyty mieszkaniowe 15
- Stosunek kredytów do depozytów 16
- Jakość portfela kredytowego 17

04 Oszczędności 19

- Oszczędności gospodarstw domowych 22
- Oszczędności Polaków na tle UE 24

05 Kredytowanie obywateli Ukrainy 25

06 Poradnik odpowiedzialnego kredytobiorcy 30

WPROWADZENIE

01 WPROWADZENIE

Przyspieszony kurs ekonomii

To nie tak miało być. Wiele szczególnie młodych osób inaczej wyobrażało sobie start w dorosłe życie. Miała być praca, tani kredyt, rodzina, własne mieszkanie i wygodne życie. Jeszcze kilkadziesiąt miesięcy temu taki scenariusz wydawał się całkiem realny. Jednak wydarzenia ostatnich kilkudziesięciu miesięcy zmusiły wielu do rewizji tych planów. Widać to jak na dłoni w kolejnym wydaniu Raportu InfoKredyt, w którym opisujemy sytuację kredytową przyglądając się kredytom hipotecznym i konsumpcyjnym. Analizujemy stan oszczędności Polaków i po raz pierwszy badamy, jak na rynku bankowym funkcjonują obywatele Ukrainy, którzy przybyli do nas po napaści Rosji na ich kraj. Warto w tym miejscu podkreślić, że dla wielu spośród nas ostatni czas był także przyspieszonym kursem ekonomii. Polacy wiedzą już co to takiego stopa referencyjna banku centralnego, dlaczego WIBOR 3 M lub 6M jest dla nich ważny. Szybko też zrozumieli, że wzrostu gospodarczego nie można stymulować jedynie konsumpcją a strumienie pieniędzy, które płynęły do naszych kieszeni w zasadzie z każdej strony mogą spowodować inflację. Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że nauka ekonomii okazała się dla wielu bardzo bolesna, bo przecież pokolenie młodych Polaków chciało żyć tu i teraz. Mieć natychmiast nie uznając żadnych zasad, ba podważając wszelkie zasady ekonomii, komentując wszelkie ostrzeżenia tych, którzy pamiętali gorsze czasy takim zwykłym – oj tam, oj tam. I choć sygnałów zbliżającej się recesji było coraz więcej wciąż żyliśmy z przekonaniem, że jakoś to będzie. I nagle przyszedł Covid, który zaskoczył nas wszystkich. Nie było wyjścia – trzeba było się ratować. Walczyć o zdrowie nas wszystkich, walczyć o firmy, które nagle stanęły w obliczu upadłości, walczyć często o byt każdego z nas. I znów na rynku pojawiły się nowe pieniądze pochodząc nie ze wzrostu, nie z inwestycji, ale stymulujące konsumpcje. Tymczasem złowroga inflacja gdzieś tam w cieniu wciąż czyhała. I znów zamiast z nią walczyć poczęto ją zaklinać – czarować, wypierać. I przyszła wojna za naszą wschodnią granicą a wraz z nią brutalny szantaż energetyczny ze strony Rosji. I wtedy właśnie Ona – Inflacja podniosła nie głowę, lecz głowy niczym hydra pokazując swoje oblicze. Nikt jej nie widział od ćwierć wieku tak potężnej, tak silnej, tak niszczącej dorobek całego pokolenia. Na efekty jej działań nie trzeba było długo czekać. Załamanie polityki kredytowej banków, bo jak inaczej nazwać spadek zainteresowanie kredytami hipotecznymi powyżej 60 procent, załamanie w budowlance, która już zapowiada zwolnienia ponad 100 tysięcy osób. Obniżenie standardu życia wielu polskich rodzin, które każdego dnia słowa – drogo – drożyzna odmieniają przez wszystkie możliwe przypadki. O tym wszystkim piszemy w najnowszym raporcie InfoKredyt, do lektury którego zachęcam.

dr Przemysław Barbrich
Dyrektor Zespołu Komunikacji i PR ZBP
Adiunkt w Wyższej Szkole Bankowej w Warszawie

KLUCZOWE DANE

02 KLUCZOWE DANE

Kluczowe dane

dane w mld zł

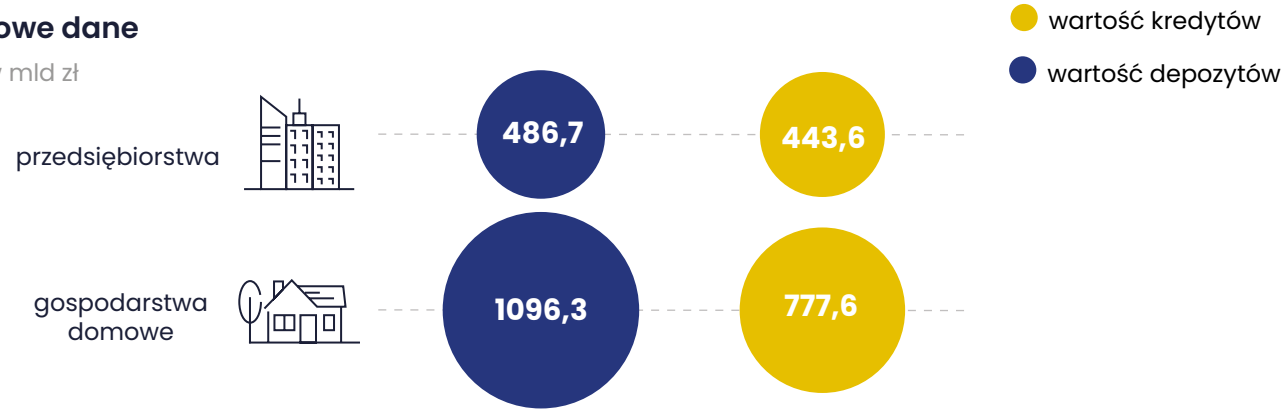

źródło: *KNF, wrzesień 2022 r.*

Stopy referencyjne w Polsce

dane w %

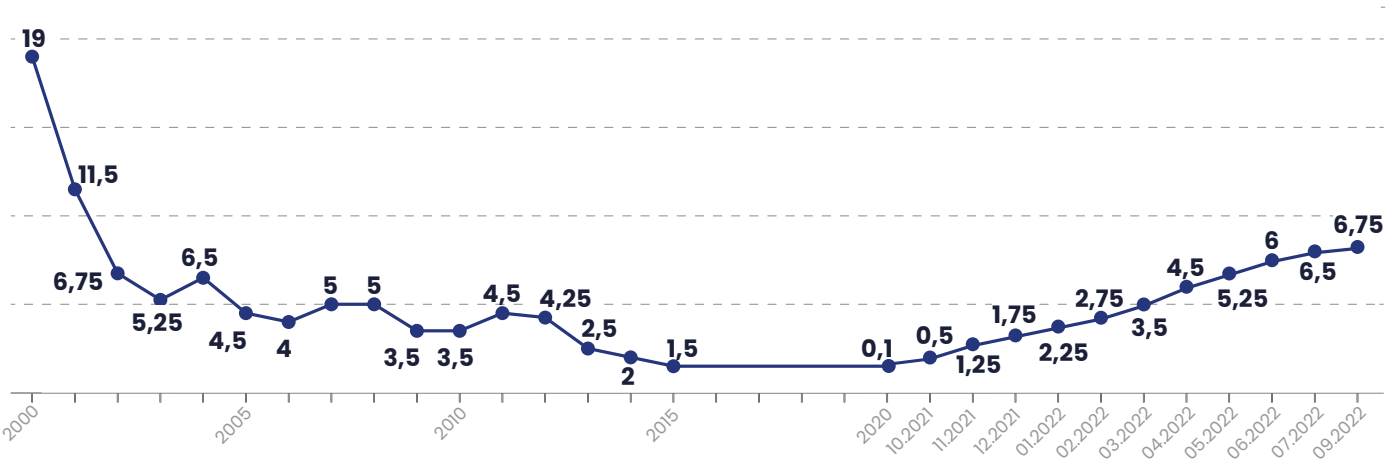

źródło: *NBP*

Narodowy Bank Polski

dane w %

źródło: *NBP, listopad 2022 r.*

KREDYTY

03 KREDYTY

Jesienią ubiegłego roku Narodowy Bank Polski rozpoczął cykl podwyżek stóp procentowych. Zdolność kredytowa Polaków malała z miesiąca na miesiąc. Podwyżki dotknęły nie tylko posiadaczy kredytów hipotecznych, ale także osoby, które planowały zakup mieszkania. Poza tym Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła bankom bardziej konserwatywne podejście do oceny zdolności kredytowej. Dotychczas banki musiały brać pod uwagę możliwy wzrost stopy referencyjnej minimum o 2,5 pkt proc. zarówno dla kredytów z okresowo stałą, jak i zmienną stopą procentową. Obecnie zgodnie z rekomendacją KNF bufor bezpieczeństwa wynosi już 5 pkt proc.

Z kwartalnej informacji Narodowego Banku Polskiego pt. „Sytuacja na rynku kredytowym – wyniki ankiety do przewodniczących komitetów kredytowych", wynika, że gorsze perspektywy makroekonomiczne i wzrost stóp procentowych istotnie ograniczyły aktywność na rynku kredytowym w III kwartale 2022 r. Banki zaostrzyły kryteria udzielania wszystkich rodzajów kredytów i zanotowały spadek popytu w większości segmentów rynku kredytowego, z wyjątkiem kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw. Spadek popytu na kredyty, poza krótkoterminowymi dla dużych przedsiębiorstw, wynikał m.in. z pogorszenia koniunktury gospodarczej i niższego zapotrzebowania na finansowanie inwestycji. Na poprawę popytu na kredyt krótkoterminowy miało natomiast wpływ zwiększone zapotrzebowanie na finasowanie zapasów i kapitału obrotowego.

Po rocznym okresie zaostrzania kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych, w III kwartale 2022 r. większość banków nie dokonało zmian uwzględniając w swych decyzjach m.in. spadek popytu i wzrost konkurencji ze strony innych banków. Najczęściej wskazywanym przez banki powodem znacznego spadku popytu na kredyty mieszkaniowe było pogorszenie się sytuacji gospodarstw domowych i prognoz sytuacji na rynku mieszkaniowym.

W opinii banków zaostrzenie polityki kredytowej w III kwartale 2022 r. w segmencie kredytów konsumpcyjnych wynikało z pogorszenia się sytuacji gospodarstw domowych i wzrostu stóp procentowych. Banki podniosły marżę kredytową, w tym na kredyty obarczone podwyższonym ryzykiem, ale jednocześnie obniżyły pozaodsetkowe koszty kredytu. Banki ponownie zaobserwowały spadek popytu na kredyt będący następstwem m.in. spadku zapotrzebowania na finansowanie zakupu dóbr trwałego użytku.

Zadłużenie gospodarstw domowych wobec sektora bankowego z tytułu kredytów i pożyczek zaciągniętych w I półroczu 2022 roku na koniec czerwca 2022 r. wyniosło 737 mld zł i było mniejsze o 2 mld zł w porównaniu do grudnia 2021 r.

Z raportu BIK opublikowanego w październiku wynika, że w pierwszych 9 miesiącach br. banki i SKOK-i przyznały niższą wartość we wszystkich produktach kredytowych. W pierwszych trzech kwartałach 2022 r. spadła wartość udzielonych kredytów ratalnych (-4,9%), jednak ich liczba wzrosła o 30,8%, co pokazuje, że Polacy chętnie z nich korzystają. W ujęciu wartościowym banki i SKOK-i przyznały również niszą wartość udzielonych kredytów gotówkowych (-8,2%). O 8,6% spadła także wartość przyznanych limitów na kartach kredytowych.

Liczba i wartość udzielonych kredytów

Wyszczególnienie	liczba (tys. szt.)		wartość (mld zł)	
	09.2022	01-09.2022 (narastająco od początku roku)	09.2022	01-09.2022 (narastająco od początku roku)
kredyty ratalne	**434,4**	**3 595,7**	**1,410**	**12,891**
kredyty gotówkowe	**266,9**	**2 361,9**	**5,547**	**49,104**
kredyty mieszkaniowe	**7,3**	**114,8**	**2,385**	**39,448**
karty kredytowe	**47,8**	**388,5**	**0,375**	**3,132**

źródło: *BIK, październik 2022 r.*

Dynamika udzielonych kredytów

Wyszczególnienie	ujęcie liczbowe			ujęcie wartościowe		
	09.2022/09.2021 (miesiąc do miesiąca roku poprzedniego)	09.2022/08.2022 (miesiąc do miesiąca poprzedniego)	01-09.2022/01-09.2021 (narastająco od początku roku)	09.2022/09.2021 (miesiąc do miesiąca roku poprzedniego)	09.2022/08.2022 (miesiąc do miesiąca poprzedniego)	01-09.2022/01-09.2021 (narastająco od początku roku)
kredyty ratalne	**+30,8**	**-11,3**	**+29,4**	**-4,9**	**-15,9**	**+2,0**
kredyty gotówkowe	**-7,5**	**-5,4**	**-0,3**	**-8,2**	**+0,3**	**-2,2**
kredyty mieszkaniowe	**-70,6**	**+8,1**	**-44,7**	**-71,3**	**+7,5**	**-40,8**
karty kredytowe	**-6,5**	**-12,5**	**-26,5**	**-8,6**	**-12,6**	**-13,6**

źródło: *BIK, październik 2022 r.*

Kredyty gospodarstw domowych

dane w mld zł

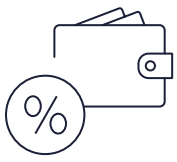

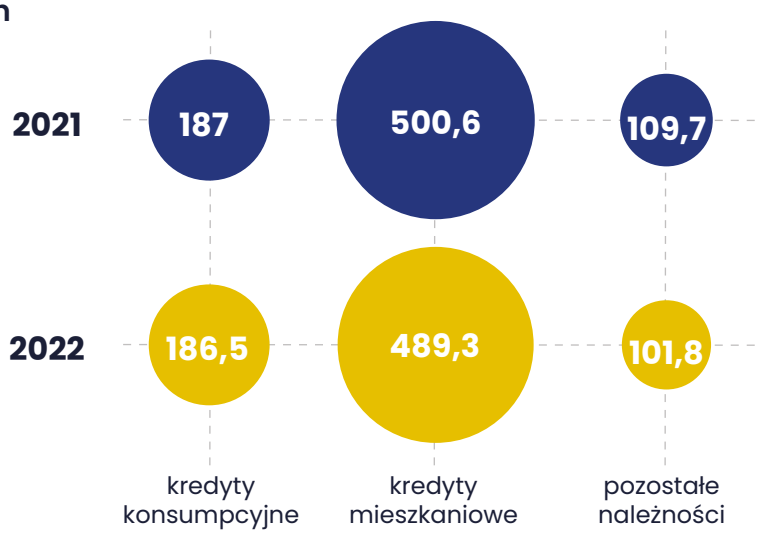

źródło: *KNF, wrzesień 2021 r.; KNF, sierpień 2022 r.*

KREDYTY KONSUMPCYJNE

Biorąc pod uwagę dynamikę akcji kredytowej w Polce warto również zwrócić uwagę na wyniki badania „Monitora Bankowego" realizowanego na zlecenie Związku Banków Polskich w październiku 2022 r. Przedstawiciele ponad 120 placówek bankowych odpowiadają na pytania dotyczące kondycji i możliwości rozwojowych sektora. Aktywność klientów na rynku kredytów jest na rekordowo niskim poziomie, bez perspektywy na szybką poprawę. Jednocześnie obserwowana jest słabnąca dynamika zainteresowania klientów produktami depozytowymi. Nadal obserwowana jest rekordowo negatywna perspektywa sześciomiesięcznych prognoz makroekonomicznych sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw, gospodarki kraju oraz gospodarstw domowych

Wzrost zainteresowania klientów kredytami konsumenckimi – zdaniem 40 proc. zapytanych bankowców – może nastąpić po rozpoczęciu cyklu obniżek stóp procentowych. Natomiast 21 proc. respondentów oceniło, że wzrostu zainteresowania można spodziewać się w okresie przedświątecznym, lub po ustabilizowaniu/obniżeniu poziomu inflacji.

Kiedy Pana/Pani zdaniem można spodziewać się istotnego wzrostu zainteresowania kredytami konsumenckimi?

dane w %

źródło: *Badanie Minds&Roses, Monitor Bankowy, październik 2022 r.*

Porównanie wartości kredytów konsumenckich w 2021 i 2022 roku

dane w mld zł

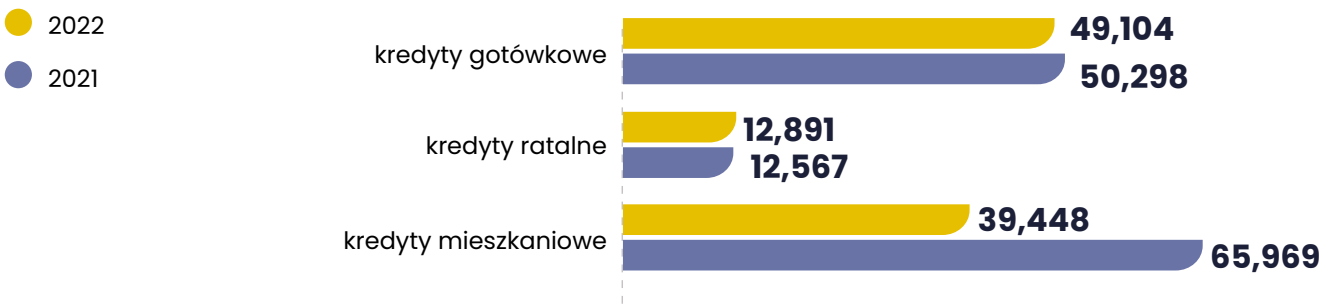

źródło: *BIK*

Wartość kredytów gospodarstw domowych (dane w mld zł)

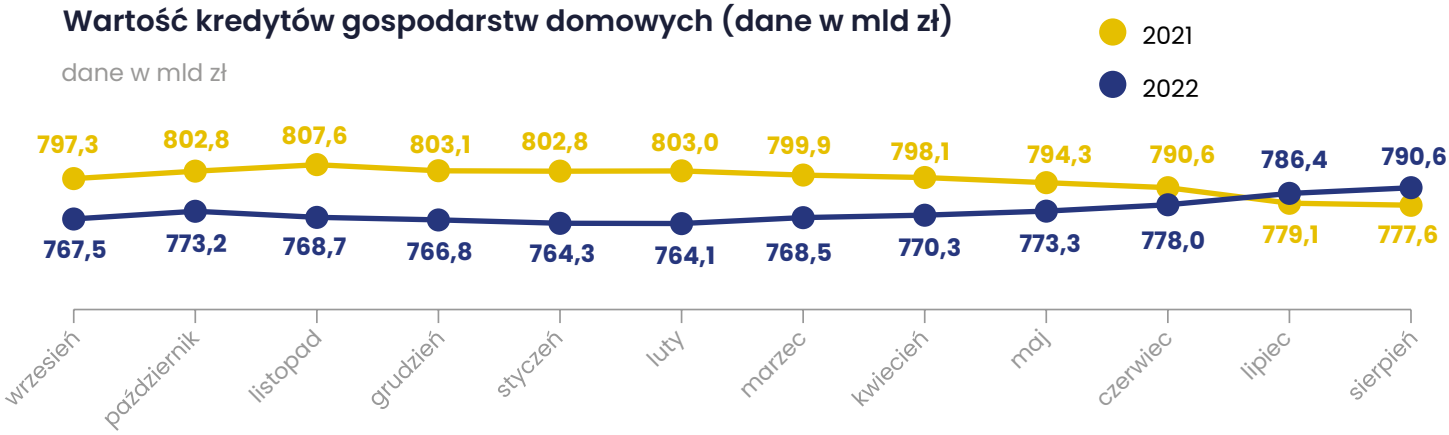

źródło: *KNF, sierpień 2022 r.*

Bankowcy zapytani o cel zaciągania kredytów konsumpcyjnych wymienili: remont domu (74 proc.), zaspokojenie bieżących potrzeb (63 proc.), finansowanie zakupu samochodu (53 proc.), spłata innych zobowiązań (51 proc.), czy też zakup sprzętu AGD (40 proc.).

Na jakie cele w Pana/Pani ocenie klienci banków najczęściej zaciągają kredyty konsumenckie?

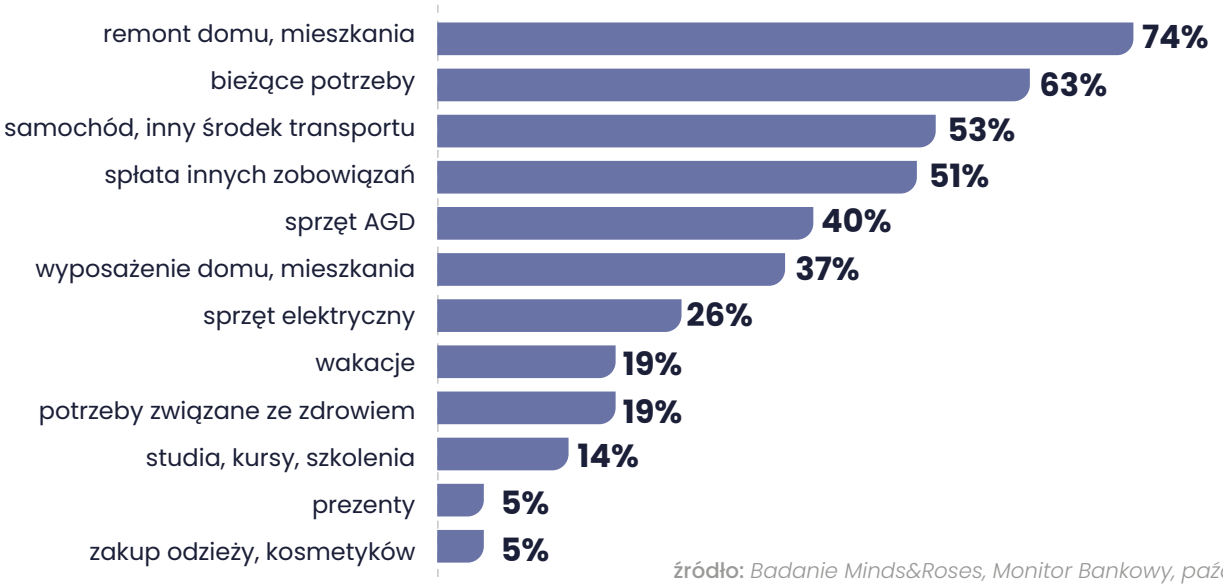

źródło: *Badanie Minds&Roses, Monitor Bankowy, październik 2022 r.*

Połowa ankietowanych bankowców (51 proc.) nie obserwuje wzrostu zainteresowania klientów konsolidacją kredytów w czasie trwającego cyklu podwyżek stóp procentowych. Jednak 42 proc. obserwuje obecnie wzrost zainteresowania klientów konsolidacją posiadanych kredytów.

Czy w czasie trwającego cyklu podwyżek stóp procentowych obserwuje Pana/Pani wzrost zainteresowania konsolidacją kredytów?

dane w %

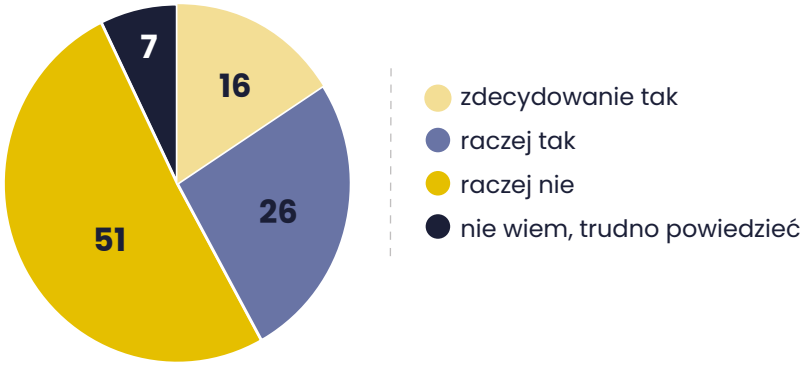

źródło: *Badanie Minds&Roses, Monitor Bankowy, październik 2022 r.*

Jak wynika z badania opinii publicznej przeprowadzonego przez firmę badawczą Minds&Roses pt. „Aktywność Polaków na rynku bankowym" 16% respondentów zadeklarowała, że w 2022 roku zaciągnęła kredyt w banku. To tylko o 1 pkt. proc. mniej niż rok wcześniej. Na pytanie jaki był cel zaciągnięcia kredytu, 17% wskazało remont mieszkania lub domu, czyli o 3 pkt. proc. mniej niż rok wcześniej. Co ciekawe wysokie stopy procentowe oraz rosnąca inflacja nie zachęcają Polaków do zaciąganie kolejnych kredytów na spłatę wcześniejszych zobowiązań w bankach. W ubiegłym roku na taki cel pożyczki w banku wskazało 15% respondentów a w tym roku 17%. Na kredyt Polacy kupują sprzęt AGD (15% w 2022 r.; 13% w 2021 r.) oraz samochody (9% w 2022 r.; 11% w 2021 r.). 6% respondentów zapożyczyło się w banku na opłacenie czynszu, czyli o 1 pkt. proc. mniej niż rok wcześniej. Aż o 5 pkt. proc. mniej niż rok temu (w 2021 r. 7%), zdecydowało się w tym roku spędzić wakacje na kredyt. Tylko 1% respondentów kredytuje prezenty. Podobnie było w ubiegłym roku.

Aktywność kredytowa Polaków w 2022 i w 2021 r.

dane w %

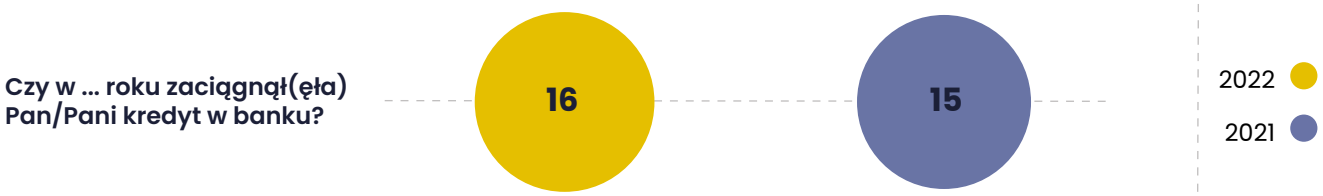

Jaki był cel zaciągnięcia kredytu w mijającym roku?

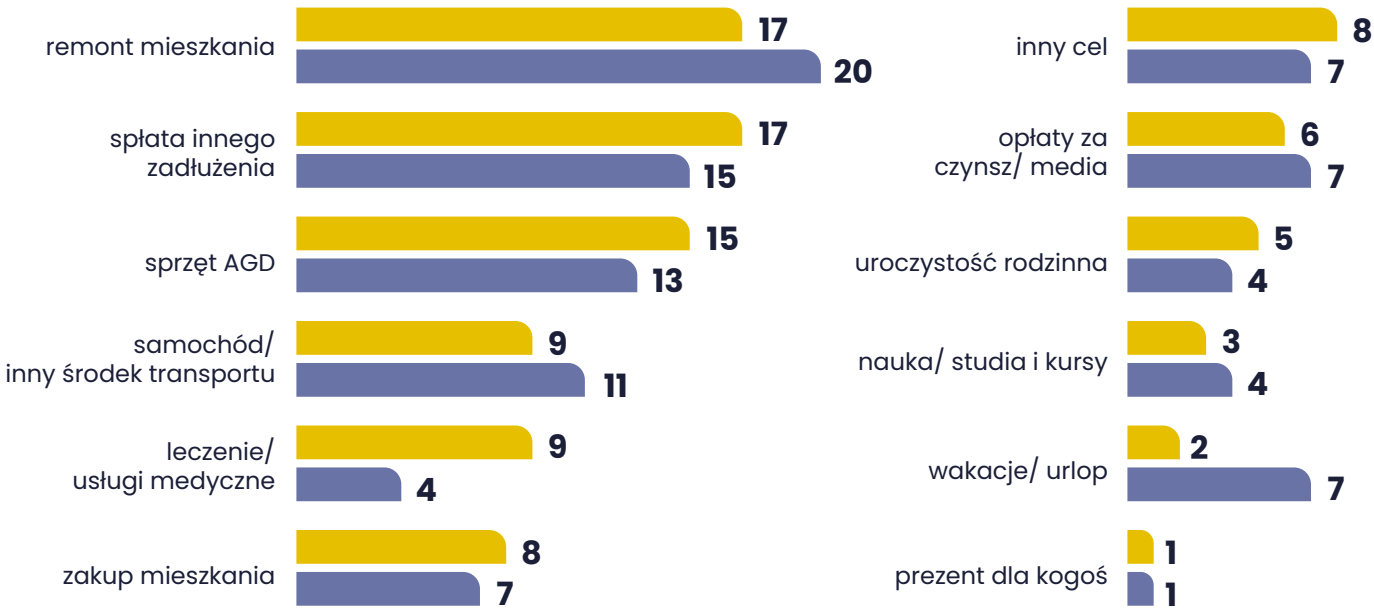

źródło: *Badanie opinii publicznej Minds&Roses, 4–9 listopad 2022 r*

Tylko 8% Polaków zapytanych o plany kredytowe na 2023 rok udzieliło pozytywnej odpowiedzi. 22% planuje zainwestować pieniądze z kredytu na remont mieszkania. W ubiegłym roku takie deklaracje złożyło 23% respondentów. Więcej o 8 pkt proc. chce za pieniądze z kredytu wyjechać na wakacje. Tylko 9% planuje zakup mieszkania lub domu w 2023 r.

Plany kredytowa Polaków na 2023 i 2022 r.

dane w %

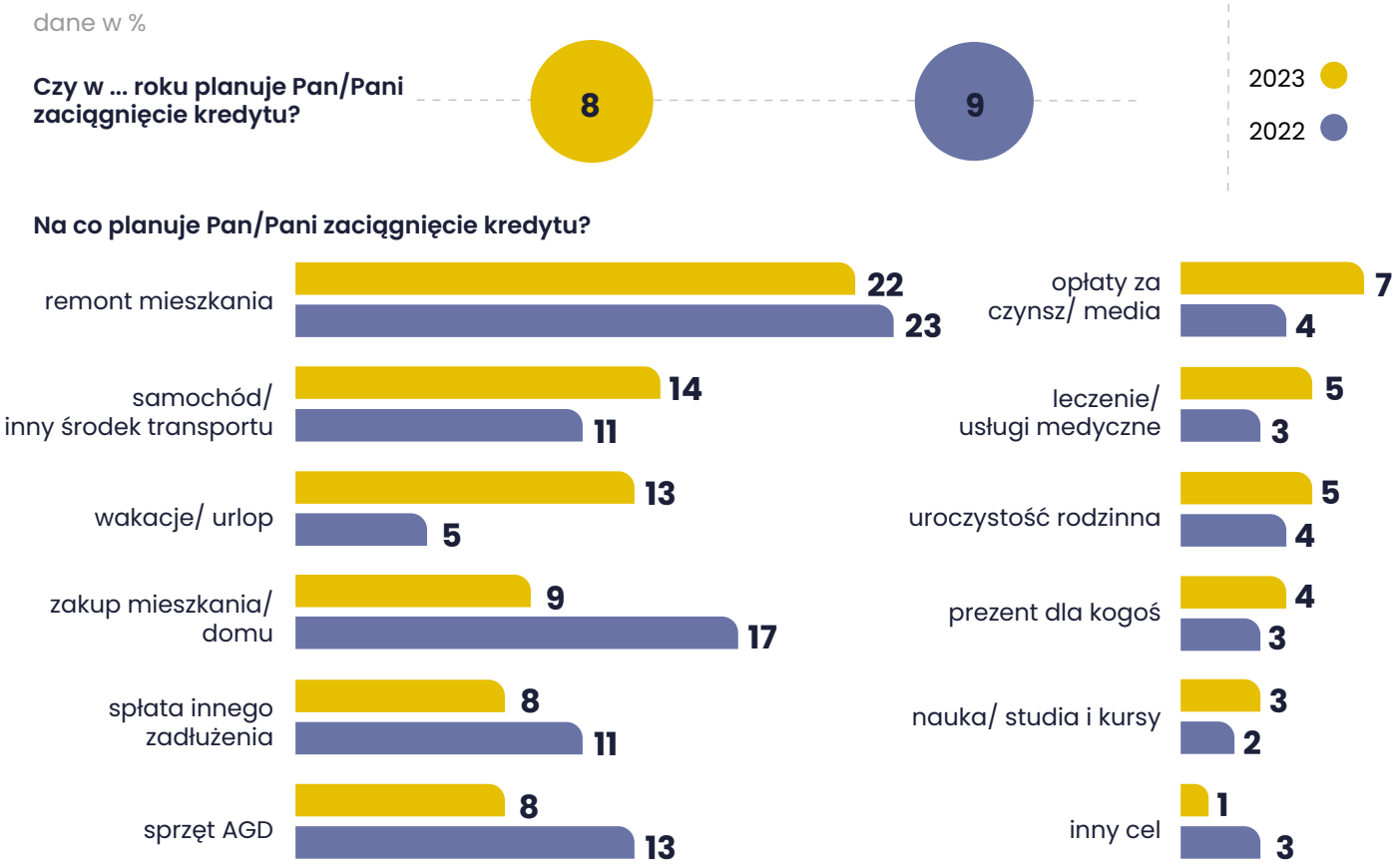

źródło: *Badanie opinii publicznej Minds&Roses, 4–9 listopad 2022 r*

Polacy zapytani, czy ostatnie podwyżki stóp procentowych NBP i wzrost oprocentowania kredytów wpłyną na plany kredytowe w nadchodzącym roku, 27% odpowiedziało, że zdecydowanie „tak", podczas gdy w ubiegłym roku tak zdecydowanej odpowiedzi udzieliło 15% respondentów. W tym roku 14% ponownie przemyśli swoje plany kredytowe, czyli o 4 pkt. proc. mniej niż rok temu. Dla 19% respondentów podwyżki stóp procentowych nie będą miały wpływu na decyzje kredytowe. W ubiegłym roku takiej odpowiedzi udzieliło 21% Polaków.

Czy ostatnie podwyżki stóp procentowych NBP i wzrost oprocentowania kredytów wpłyną na Pana/Pani plany kredytowe w nadchodzącym roku?

dane w %

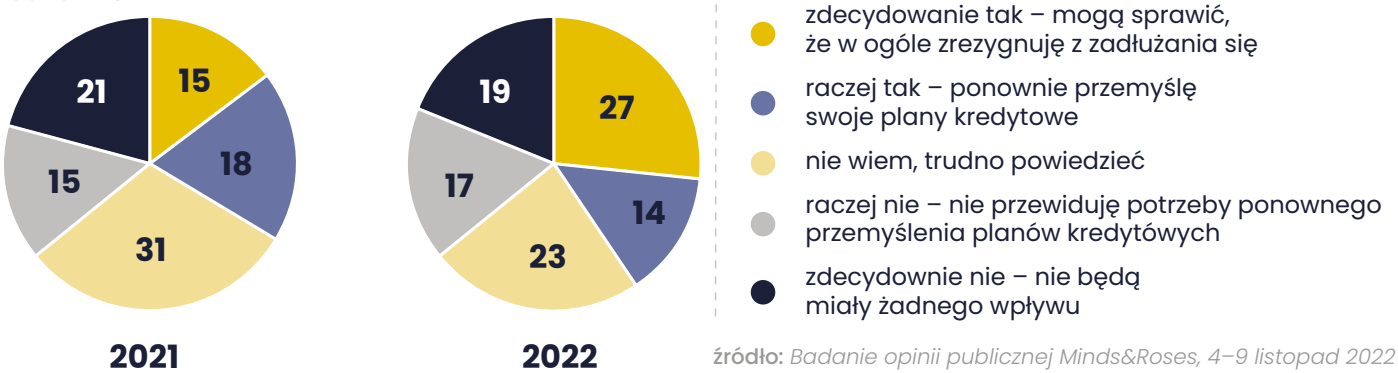

źródło: *Badanie opinii publicznej Minds&Roses, 4–9 listopad 2022 r*

KREDYTY MIESZKANIOWE

Z najnowszych danych Biura Informacji Kredytowej wynika, że przeminął ubiegłoroczny boom na hipoteki. We wrześniu udzielono o 70,6 % mniej kredytów mieszkaniowych w porównaniu z rokiem ubiegłym. Natomiast wartość udzielonych kredytów mieszkaniowych zmalała aż o 71,3%. Spadek popytu na kredyty hipoteczne spowodowany jest przede wszystkim malejącą zdolnością kredytową klientów. Wpływ na tę sytuację mają podwyżki stóp procentowych oraz zalecenia KNF, zgodnie z którymi banki musiały zaostrzyć kryteria oceny zdolności kredytowej pod kątem wzrostu stóp procentowych do poziomu co najmniej 500 pb. powyżej aktualnego poziomu WIBOR. Średnia wartość przyznanego kredytu mieszkaniowego we wrześniu 2022 r. wyniosła 324,87 tys. zł i była niższa w ujęciu rocznym o (-2,4%).

We wrześniu 2022 r. banki udzieliły tylko **7,3 tys. kredytów mieszkaniowych**

Analizując sytuację w poszczególnych przedziałach kwotowych, określających wartość udzielanego kredytu mieszkaniowego, w okresie styczeń - wrzesień 2022 r. widać pewne zróżnicowanie. Najniższe spadki sprzedaży kredytów mieszkaniowych dotyczyły kredytów z przedziału powyżej 500 tys. zł, w ujęciu liczbowym (-29,6%) i w wartościowym (-27,6%), a najwyższe - w kredytach do 150 tys. zł odpowiednio (-51,8%) oraz (-50,4%).

Głęboki spadek kontynuują kredyty mieszkaniowe - we wrześniu udzielono ich **o 70,6% mniej niż rok temu**

- Wartościowo spadek wyniósł **-71,3%**
- Popyt na kredyty mieszkaniowe we wrześniu spadł **o 68,7% r/r**

Do 16 października 2022 r. banki zaraportowały do bazy BIK ponad 1 mln rachunków kredytów mieszkaniowych objętych wakacjami kredytowymi o wartości 258,1 mld zł.
O ustawowe zawieszenie spłat kredytów hipotecznych zawnioskowały w większości osoby młode, w wieku 25-34 lat (65,9 proc.), najczęściej z województw mazowieckiego (57,5 proc.) i dolnośląskiego (55,2 proc.) oraz z miast powyżej 500 tys. mieszkańców (62,4 proc.).
Kredytobiorcy, którzy dotychczas zawiesili spłaty kredytów mieszkaniowych mają także inne zobowiązania. Spłacają oni kredyty gotówkowe, ratalne, limity na kartach kredytowych, pożyczki pozabankowe oraz inne kredyty mieszkaniowe, nieobjęte „wakacjami". Łącznie są zadłużeni na kwotę 306,4 mld zł.
To dane znacznie wyższe niż na koniec sierpnia, czyli po pierwszym miesiącu obowiązywania wakacji kredytowych. Wówczas do bazy BIK sektor bankowy zaraportował 876 tys. rachunków o wartości 228 mld zł. Co oznacza, że spośród 1,97 mln złotowych kredytów mieszkaniowych zawieszenie dotyczyło 44,5% i stanowiło 58% wartości do spłaty.

Średnia wartość nowo udzielonego kredytu hipotecznego

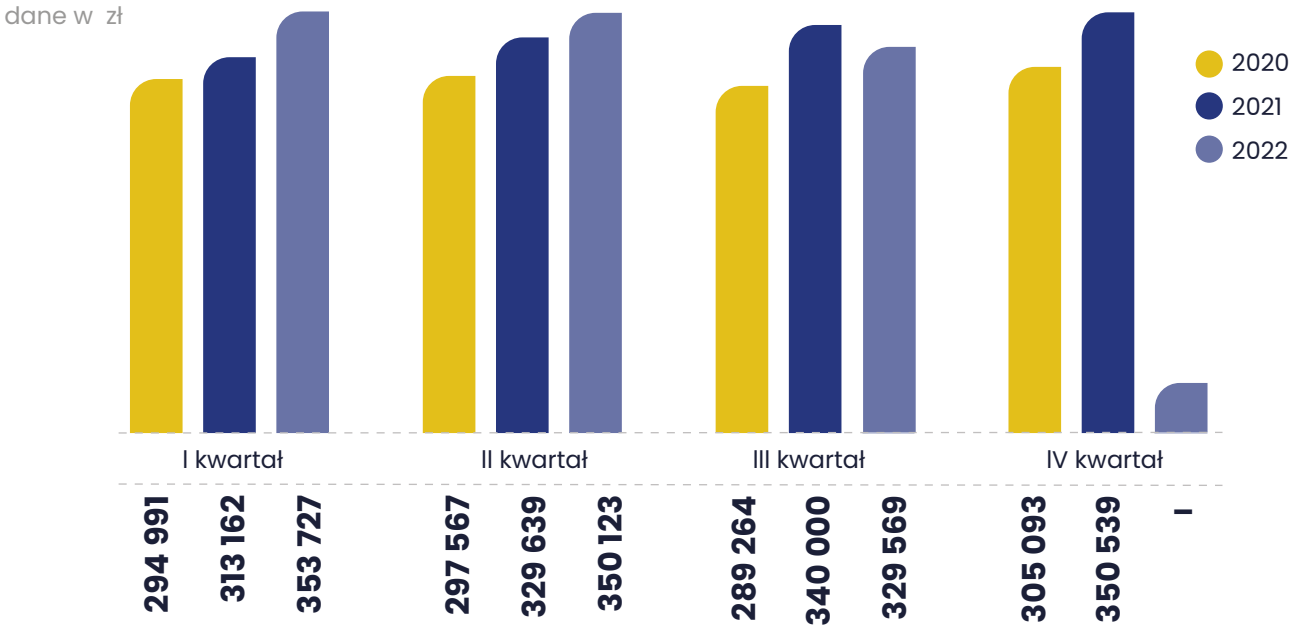

źródło: *Raport AMRON SARFiN 2020, 2021 i 2022 rok*

STOSUNEK KREDYTÓW DO DEPOZYTÓW

Stosunek kredytów do depozytów to istotny dla sektora bankowego wskaźnik pomagający ocenić stabilność źródeł finansowania banków. Jego poziom pod koniec września ubiegłego roku wynosił 75,8%.
Z danych Komisji Nadzoru Finansowego opublikowanych na koniec sierpnia 2022 roku wynika, że nastąpiło ponowne obniżenie wskaźnika relacji kredytów do oszczędności gospodarstw domowych w Polsce do poziomu 75,2%. Natomiast wartość depozytów sektora niefinansowego w sierpniu 2022 r. zwiększyła się o 23,7 mld zł do 1 574,4 mld zł (wzrost o 5,6% r/r).

Depozyty porównanie z 2021 rokiem

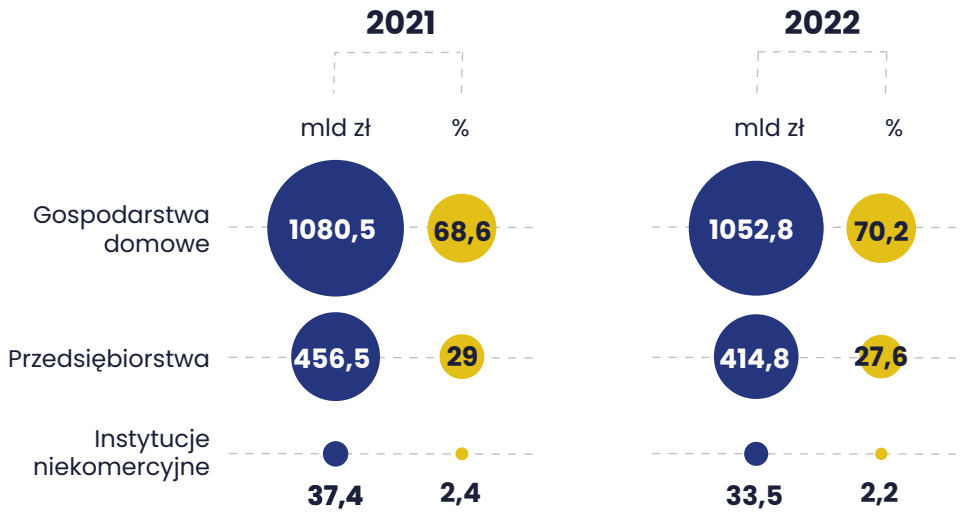

źródło: *Dane KNF, sierpień 2022*

Wartość depozytów gospodarstw domowych obrazuje strukturę oszczędności Polaków pokazując jakimi środkami dysponują na rachunkach bankowych.
Powyższa infografika przedstawiała dane KNF na koniec sierpnia 2022 r., natomiast z danych NBP na koniec września br. wartość depozytów gospodarstw domowych wynosiła 1044,3 mld zł, przedsiębiorstw 448,1 mld zł, a instytucji niekomercyjnych 74,4 mld zł. Dla porównania we wrześniu 2021 r. wartości depozytów wynosiły odpowiednio: 861,0 mld zł (gospodarstwa domowe), 353,0 mld zł (przedsiębiorstwa), 41,4 mld zł (pozostałe). Wartości depozytów rosną z każdym rokiem. – Wartość depozytów gospodarstw domowych wzrosła blisko dwukrotnie w porównaniu z rokiem 2019.

Wartość depozytów

dane w mld zł

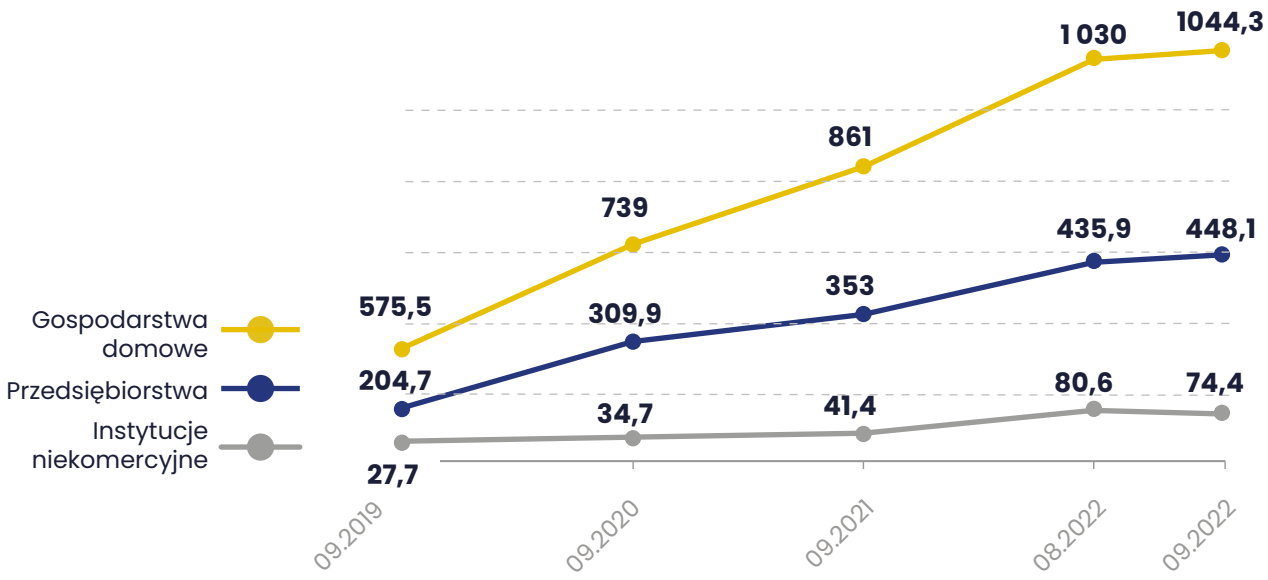

źródło: *Dane NBP, wrzesień 2022 r.*

JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTOWEGO

W połowie 2020 łączna wartość kredytów zagrożonych w bankach objętych bezpośrednim nadzorem Europejskiego Banku Centralnego wyniosła ponad 650 mld euro – prawie 3% kwoty wszystkich udzielonych kredytów. Stan kredytów zagrożonych był najwyższy w 2016 r., kiedy wynosił ok. 1 bln euro. Od tego czasu stale się zmniejszał, ale kryzys gospodarczy spowodowany pandemią koronawirusa może spowodować jego ponowny, gwałtowny wzrost. Według dotkliwego (ale prawdopodobnego) scenariusza do końca 2022 r. wartość kredytów zagrożonych może osiągnąć 1,4 bln euro.

Z danych BIK za III kwartał 2022 r. wynika, że jakość kredytów konsumpcyjnych w Polsce we wrześniu br. uległa lekkiemu pogorszeniu. Jakość portfela kredytów ratalnych już od kilku lat utrzymuje się na bardzo niskim, bezpiecznym poziomie szkodowości, co każdorazowo potwierdzają właśnie miesięczne odczyty Indeksu. Wrześniowy odczyt Indeksu Jakości portfela kredytów ratalnych był na poziomie 1,5%. Kilkukrotnie wyższą szkodowością (najwyższą wśród wszystkich grup produktowych) charakteryzują się natomiast kredyty gotówkowe. Wrześniowy odczyt Indeksu Jakości dla kredytów gotówkowych wyniósł 4,79%. Z uwagi na wzrost ryzyka wynikającego z uwarunkowań globalnych czy sytuacji makroekonomicznej w Polsce, w kolejnych miesiącach należy jeszcze baczniej obserwować zachowanie się indeksów jakości kredytów ratalnych i gotówkowych, a przede wszystkim należy analizować czy nie ma dynamicznych wzrostów wartości Indeksów, co świadczyłoby o szybkim pogarszaniu się jakości tych kredytów.

Procentowy udział kredytów nieregularnych i pożyczek w II kwartale 2021 r. i 2022 r.

dane w zł

kraj	06.2021 r.	06.2022 r.	różnica
Austria	1,9	1,8	-0,1
Belgia	1,7	1,4	-0,3
Bułgaria	6,4	3,5	-2,9
Cypr	9,1	3,6	-5,5
Czechy	1,4	1,2	-0,2
Niemcy	1,1	1,0	-0,1
Dania	2,0	1,5	-0,5
Estonia	1,1	0,7	-0,4
Hiszpania	3,1	2,8	-0,3
Finlandia	1,4	1,1	-0,3
Francja	2,1	1,8	-0,3
Grecja	14,8	5,2	-9,6
Chorwacja	3,9	2,9	-1,0
Węgry	3,6	3,7	0,10
Irlandia	3,4	2,4	-1,0
Islandia	2,3	1,6	-0,7
Włochy	3,7	2,6	-1,1
Lichtenstein	*n.a.	0,5	
Litwa	0,9	0,5	-0,4
Luksemburg	1,5	0,9	-0,6
Łotwa	1,7	0,6	-1,1
Malta	3,2	2,6	-0,6
Holandia	1,7	1,3	-0,4
Norwegia	*n.a.	1,2	
Polska	5,2	4,3	-0,9
Portugalia	4,2	3,3	-0,9
Rumunia	3,8	2,9	-0,9
Szwecja	0,4	0,3	-0,1
Słowenia	2,6	2,2	-0,4
Słowacja	1,8	1,5	-0,3
EU	2,3	1,8	-0,5

*brak danych

źródło: *EBA, Raport Risk Dashboard, Dane za II kwartał 2022 r.*

OSZCZĘDNOŚCI

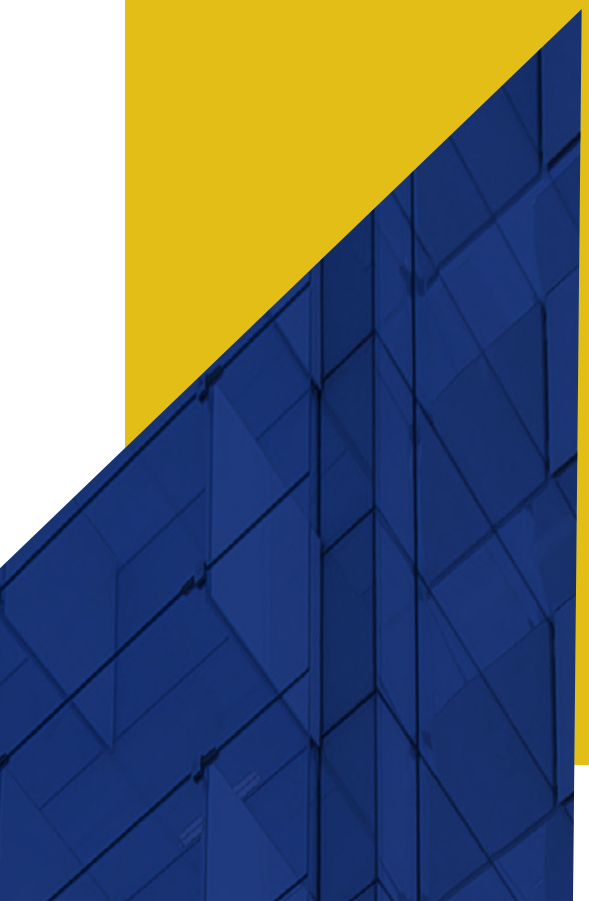

04 OSZCZĘDNOŚCI

Skoro depozyty gospodarstw domowych stale rosną, jaki jest zatem stosunek Polaków do oszczędzania? Tylko 26% oszczędza regularnie, co miesiąc odkładając konkretną kwotę. 20% nie oszczędza w ogóle i wszystkie pieniądze przeznacza na bieżące potrzeby. 54% oszczędza okazjonalnie.

Jaki jest Pana/Pani stosunek do oszczędzania?

dane w %

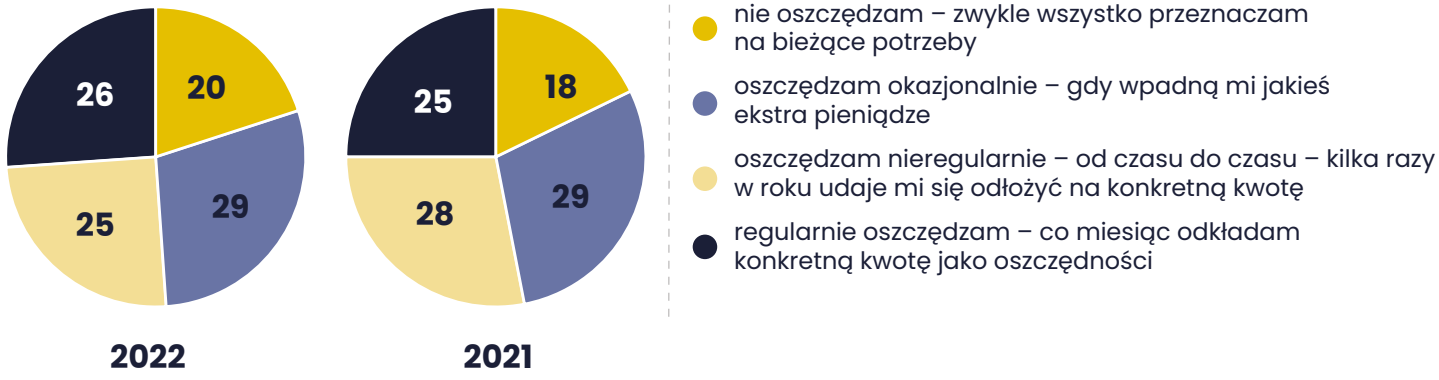

źródło: *Badanie opinii publicznej Minds&Roses, 4–9 listopad 2022 r*

Połowa ankietowanych Polaków w ubiegłym roku zgromadziła jakieś oszczędności. Podobnie było w 2022 r. Jako formę gromadzenia oszczędności najwięcej respondentów wskazało w tym roku rachunek bieżący w banku – 33%. To o 6 pkt proc. mniej niż w ubiegłym roku. 25% Polaków trzyma gotówkę w domu a 22% na lokacie bankowej. Tylko 4% respondentów kupuje waluty obce i obligacje za zaoszczędzone pieniądze. Oszczędności w akcjach, kryptowalutach, złocie, biżuterii i metalach lokuje 2% Polaków. Tylko 1% inwestuje w nieruchomości. Podobnie było w ubiegłym roku.

Czy w mijającym ... r. zgromadził(a) Pan/Pani jakiekolwiek oszczędności?

dane w %

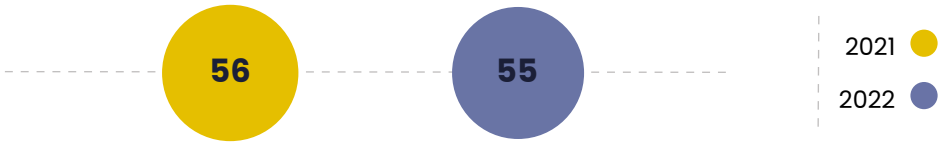

W jakiej formie gromadzi Pan/Pani swoje oszczędności?

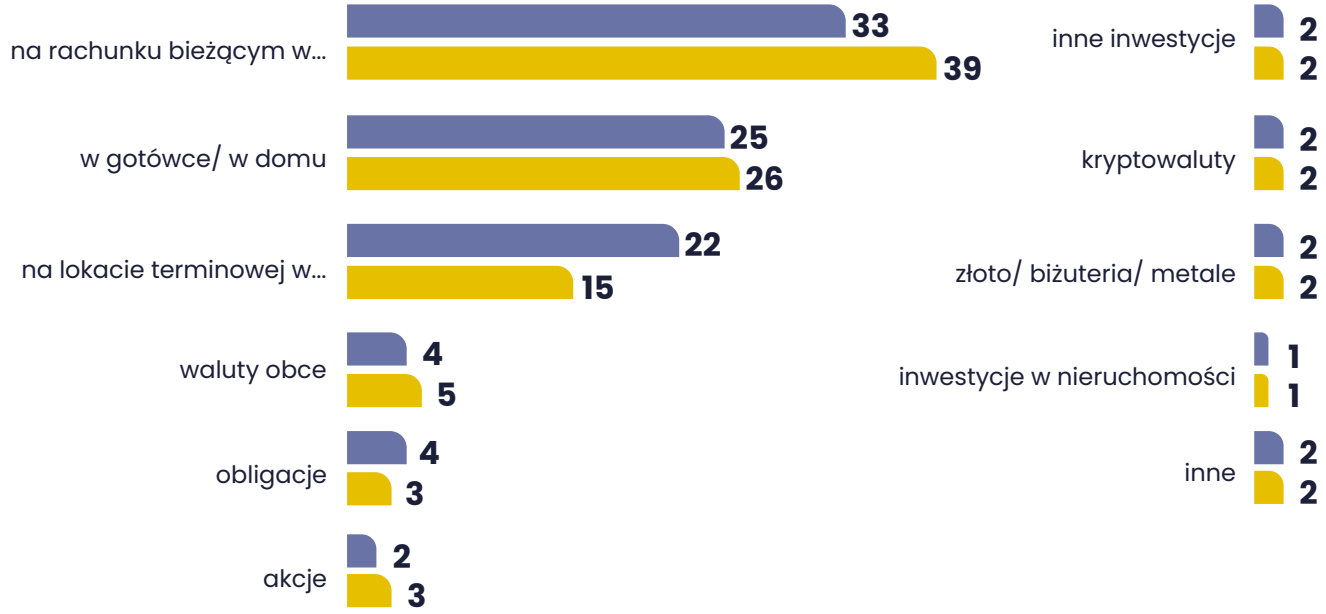

źródło: *Badanie opinii publicznej Minds&Roses, 4–9 listopad 2022 r*

Czy obawia się Pan/Pani, że rosnąca inflacja wpłynie na wartość Pana/Pani oszczędności?

dane w %

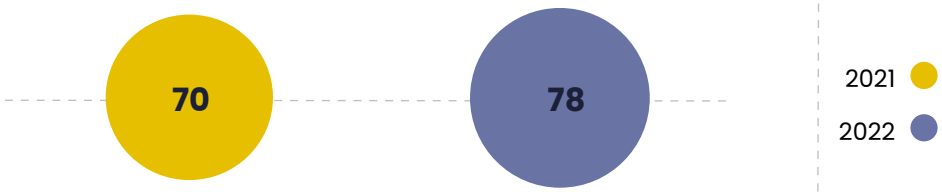

W jaki sposób chroni Pan/Pani lub zamierza chronić swoje oszczędności przed inflacją?

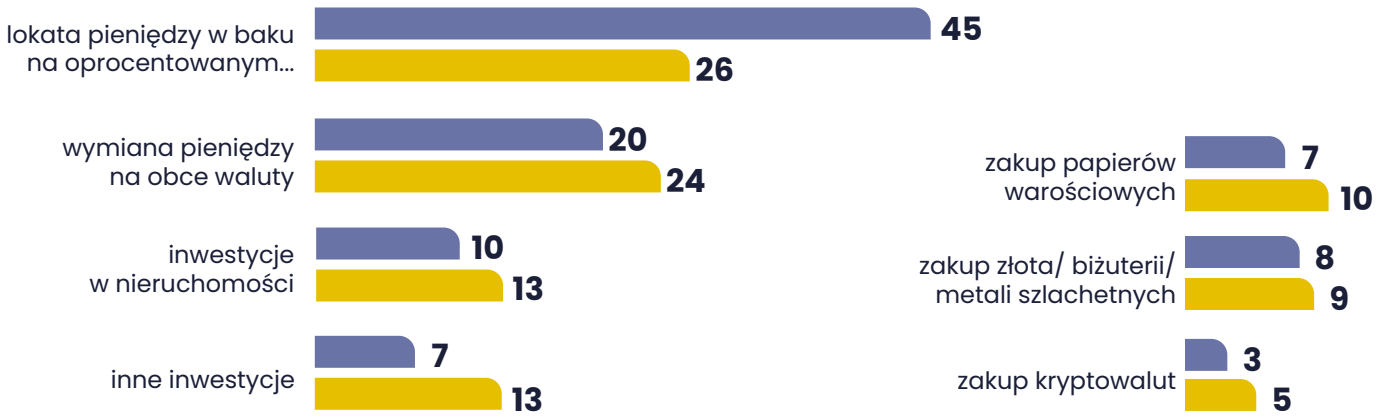

źródło: *Badanie opinii publicznej Minds&Roses, 4–9 listopad 2022 r*

OSZCZĘDNOŚCI GOSPODARSTW DOMOWYCH

Oceniając sytuację finansową mijającego roku, 56% Polaków odczuło pogorszenie. Dla 38% „raczej pogorszyła się" a dla 18% „zdecydowanie pogorszyła się". Tylko 2% widzi zdecydowaną poprawę sytuacji finansowej. Podobnie było w ubiegłym roku.

Od 2004 roku obserwujemy w Polsce regularny wzrost dochodu rozporządzalnego. Dochód rozporządzalny czyli dochód, jakim dysponuje gospodarstwo domowe, a więc suma dochodów pomniejszona o podatki oraz koszty ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego. Poziom przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w 2021 r. wyniósł 2062 zł i był realnie wyższy o 2,2% (nominalnie o 7,4%) od dochodu z 2020 r. (dane GUS). Ważnym czynnikiem jest jednak również obserwowany wzrost wydatków – przeciętne miesięczne wydatki na osobę w gospodarstwach domowych osiągnęły w 2021 r. wartość 1316 zł i były realnie wyższe o 3,5% (nominalnie o 8,8%) od wydatków z 2020 r. Dlatego też kluczowym wskaźnikiem jest udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym, czyli stosunek wydatków do dochodu rozporządzanego. A ten był wyższy w 2021 roku względem roku poprzedniego. Wzrost udziału wydatków w dochodzie oznacza pogorszenie możliwości oszczędzania. Warto zaznaczyć, że ze względu na wybuch pandemii COVID-19 i wprowadzane nagłe ograniczenia, rok 2020 był wyjątkowym charakteryzował się obniżonym poziomem wydatków.

Jak zmieniła się Pana/Pani sytuacja finansowa?

dane w %

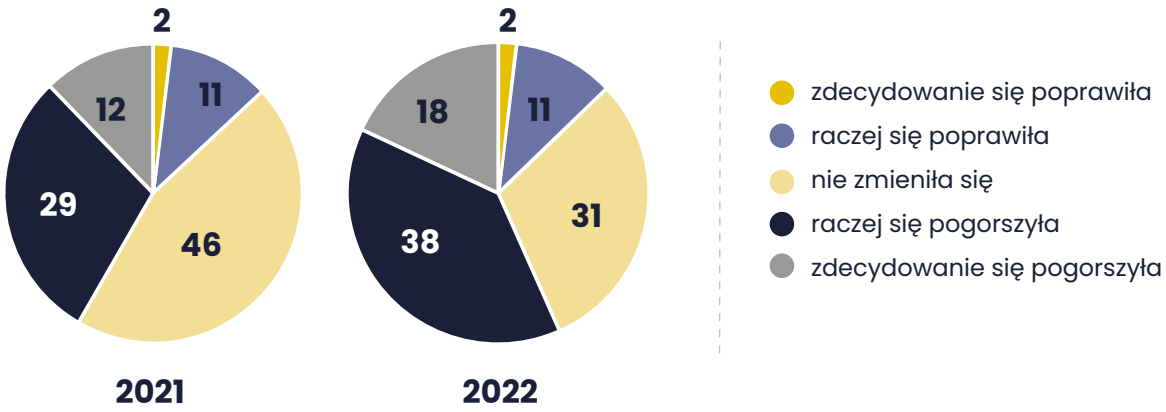

źródło: *Badanie opinii publicznej Minds&Roses, 4–9 listopad 2022 r*

Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym

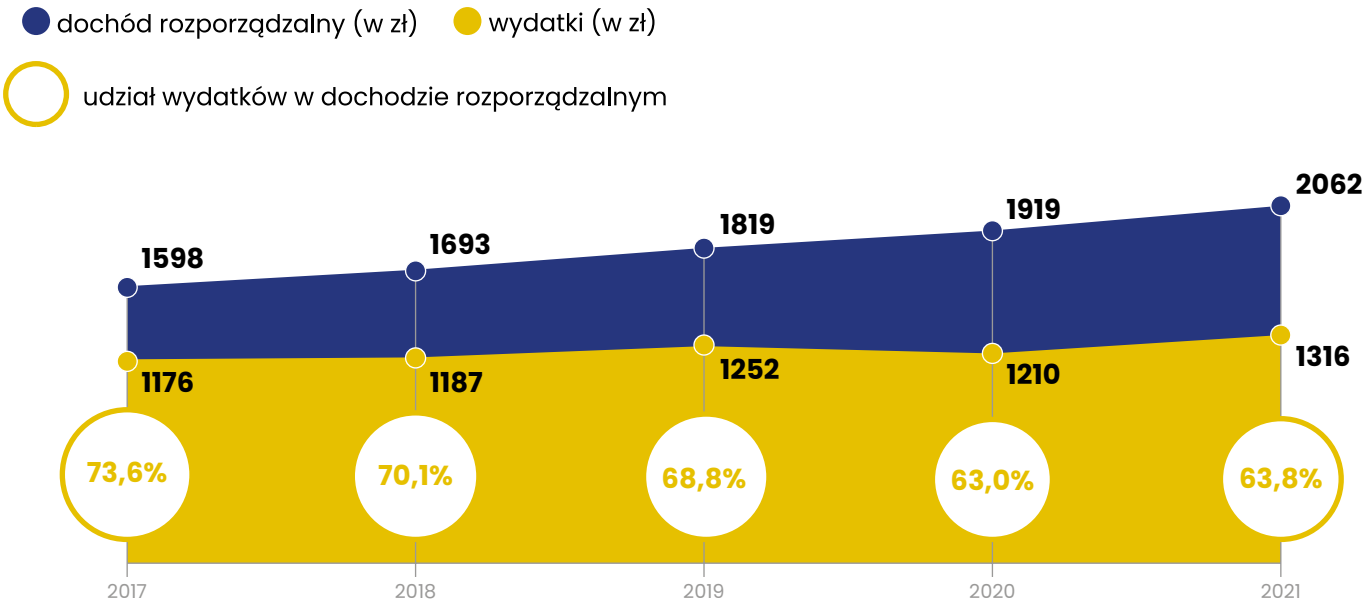

źródło: *dane GUS, maj 2022*

Przeciętne wynagrodzenie rośnie z roku na rok – 4918,17 zł (2019 r.), 5167,47 zł (2020 r.) i 5662,53 zł (2021 r.). Również przeciętne wynagrodzenie w pierwszym kwartale 2022 r. jest wyższe - wyniosło 6235,22 zł, w drugim kwartale - 6156,25 zł. zgodnie z komunikatem Prezesa GUS z maja br.

Przeciętne wynagrodzenie

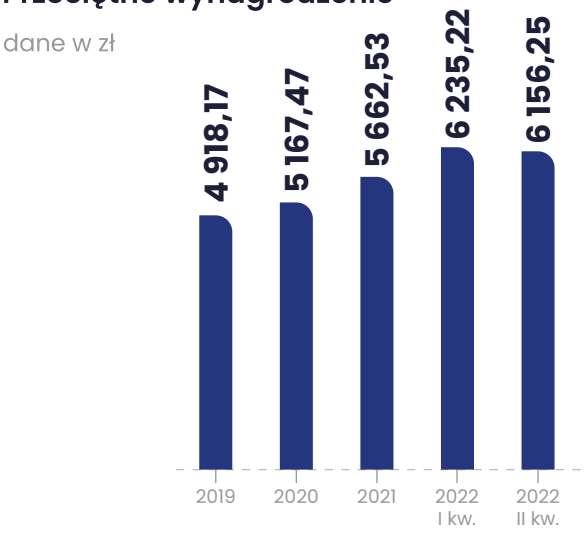

Minimalne wynagrodzenie za pracę

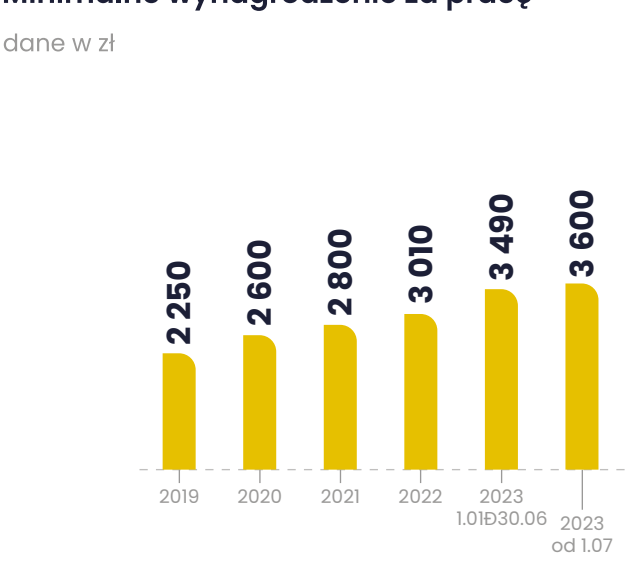

źródło: *GUS*

Wzrost przeciętnego wynagrodzenia ma bezpośredni związek z rosnącą płacą minimalną. W 2019 r. wyniosła ona 2250 zł, 2600 zł w 2020 r., 2800 zł w 2021 i aktualnie wynosi 3010 zł. Szykowane są jednak kolejne podwyżki w przyszłym roku – od 1 stycznia 2023 r. minimalne wynagrodzenie za pracę będzie wynosić 3490 zł, natomiast od 1 lipca 2023 r. - 3600 zł , co oznacza wzrost o prawie 20% w stosunku do kwoty obowiązującej aktualnie.

OSZCZĘDNOŚCI POLAKÓW NA TLE UE

Polska w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej nadal jest krajem charakteryzującym się niską stopą oszczędności, czyli stosunkiem oszczędności do dochodów. W Polsce można zaobserwować wyraźny spadek stopy oszczędności w 2021 roku (2,4%) względem poprzedniego (9,2%). Dla porównania stopa oszczędności w całej Unii Europejskiej od 2019 roku nie spadła poniżej dwucyfrowej wartości.

Stopa oszczędności w Polsce

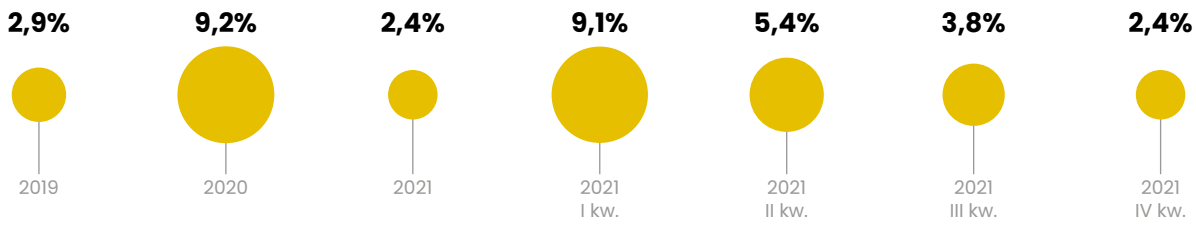

źródło: *raport Europejskiego Banku Centralnego Household sector report 2021 Q4, maj 2022*

Stopa oszczędności w Unii Europejskiej i krajach strefy euro

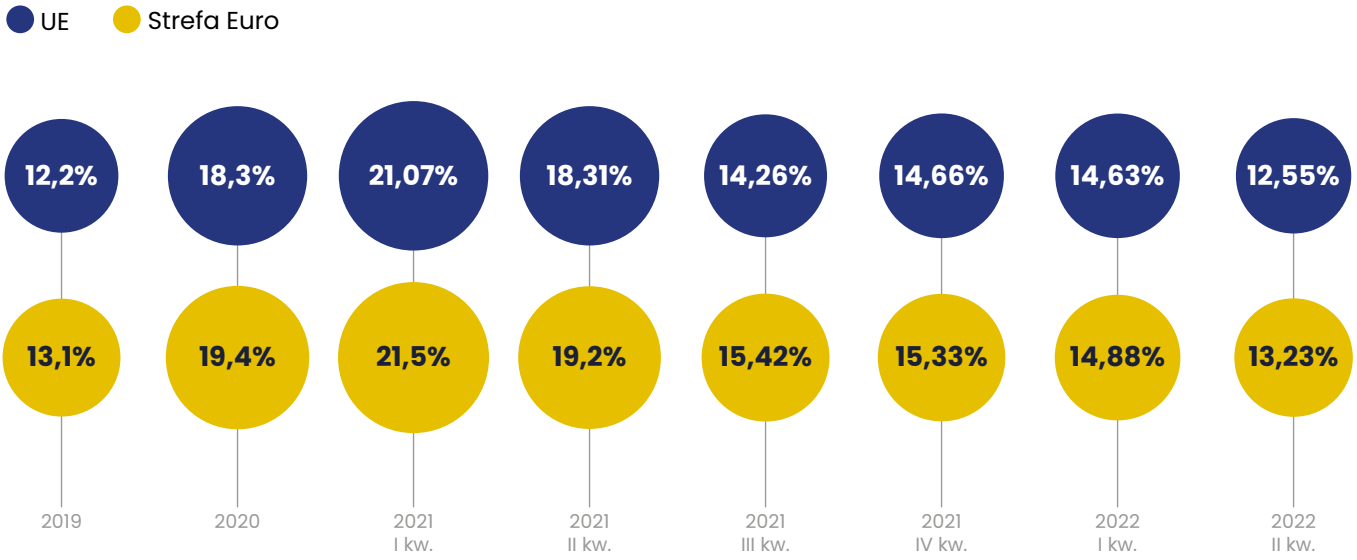

źródło: *Eurostat, stopa oszczędności gospodarstw domowych brutto*

KREDYTOWANIE OBYWATELI UKRAINY

05 KREDYTOWANIE OBYWATELI UKRAINY

Tegoroczną edycję raportu InfoKredyt uzupełniliśmy informacjami dotyczącymi wartości portfela kredytowego obywateli z Ukrainy. Jak wynika z danych Biura Informacji Kredytowej wartość portfela kredytów i pożyczek obywateli Ukrainy przebywających w Polsce wzrosła z 1 mld 627 mln zł (grudzień 2018 r.) do 6 mld 340 mln zł (września 2022 r.). Najwięcej stanowiły kredyty mieszkaniowe. Ich wartość wyniosła 4 mld 876 mln zł, czyli 77% wszystkich kredytów naszych wschodnich sąsiadów w bankach w Polsce. Kredyty gotówkowe stanowiły 18% i wyniosły 1 mld 156 mln zł. Wartość kart kredytowych obywateli Ukrainy wyniosła 107 mln zł i stanowiła 1,7% wszystkich zobowiązań wobec banków w Polsce. Z danych BIK wynika, że Ukraińcy są bardziej rzetelnymi dłużnikami niż Polacy. W przypadku kredytów hipotecznych opóźnienie w spłacie powyżej 90 dni ma tylko 0,9 proc. portfela, w przypadku Polaków jest to 2,7 proc.

Wartość portfela kredytów i pożyczek obywateli Ukrainy 6,330 mln zł

dane z września 20222 r.

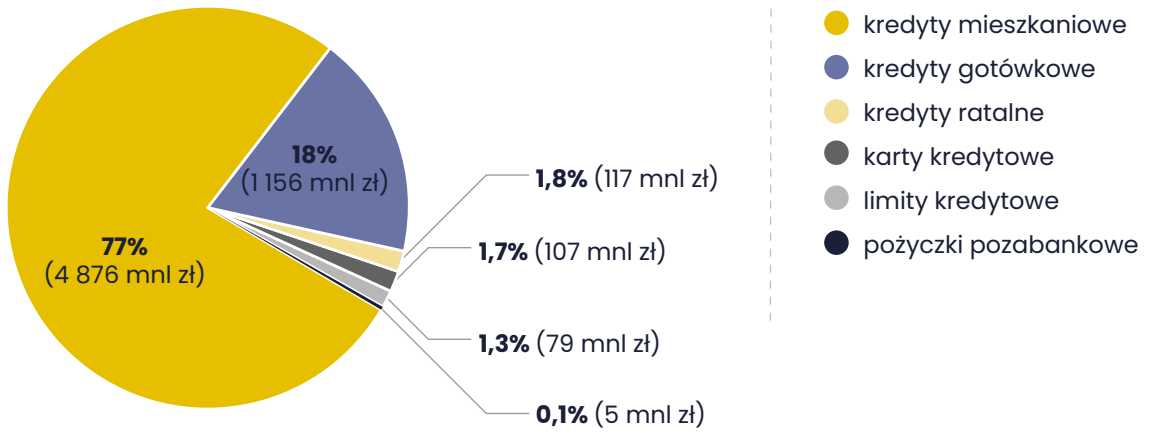

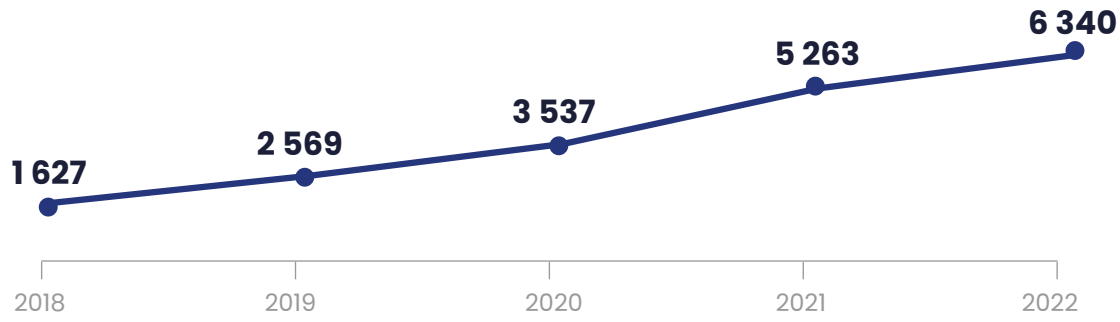

źródło: *BIK*

Wartość nowych kredytów i pożyczek w okresie 01-09.2022 r. (1.799 mln zł)

dane z września 20222 r.

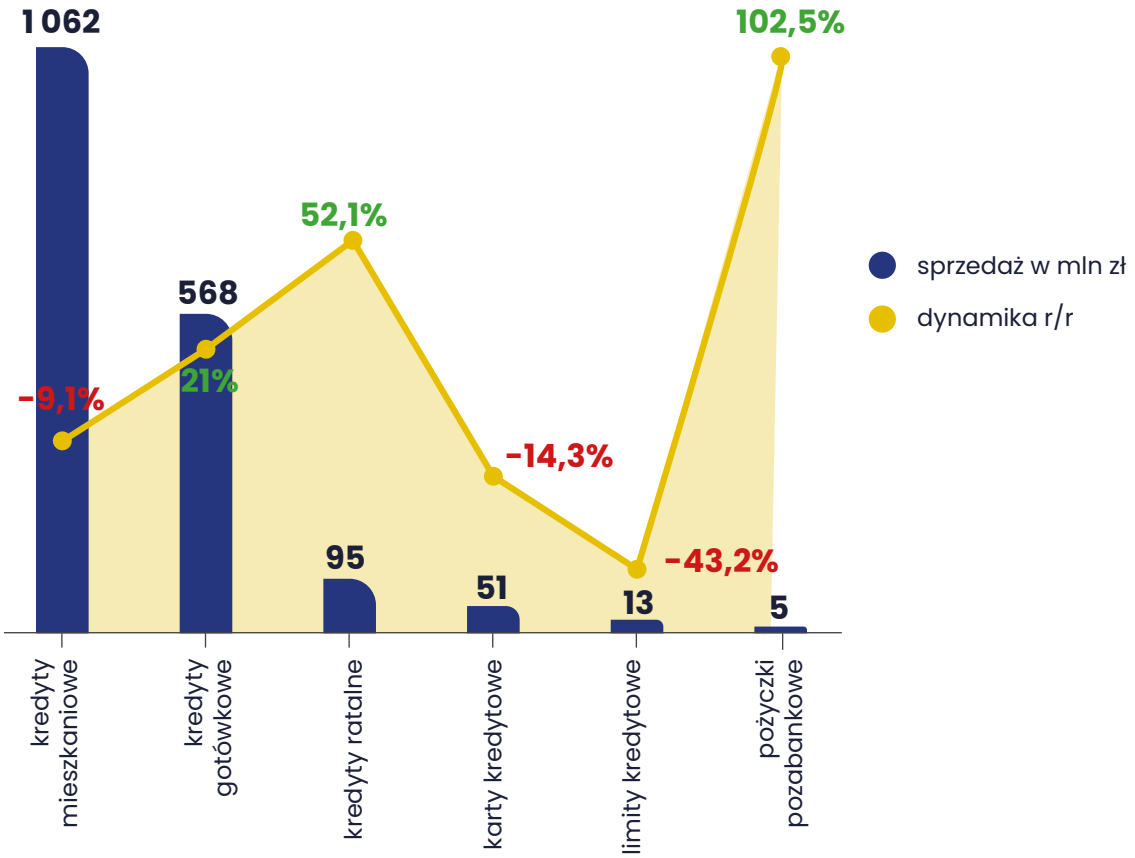

źródło: *BIK*

Z danych BIK wynika, że Ukraińcy są bardziej rzetelnymi dłużnikami niż Polacy. W przypadku kredytów hipotecznych opóźnienie w spłacie powyżej 90 dni ma tylko 0,7% portfela, w przypadku Polaków jest to 3,3%.

Kredyty mieszkaniowe

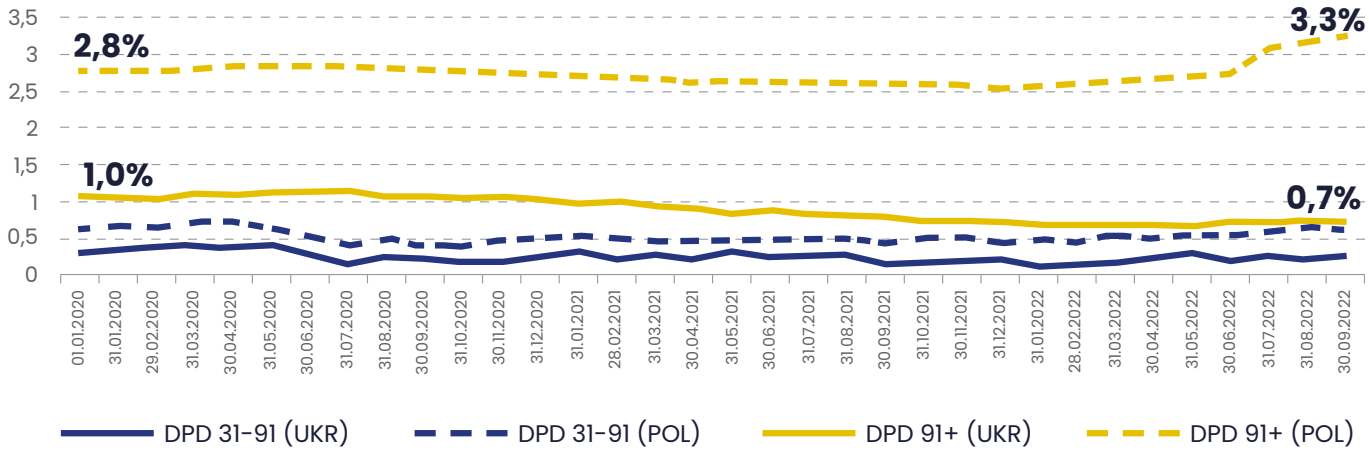

źródło: *BIK*

Nieco gorzej wygląda sytuacja w spłacie kredytów gotówkowych. Zaległości powyżej 90 dni ma 10,8% obywateli Ukrainy i 11,1% Polaków. Jednak w obu przypadkach spłacalność kredytów w porównaniu ze styczniem 2020 roku poprawiła się.

Kredyty gotówkowe

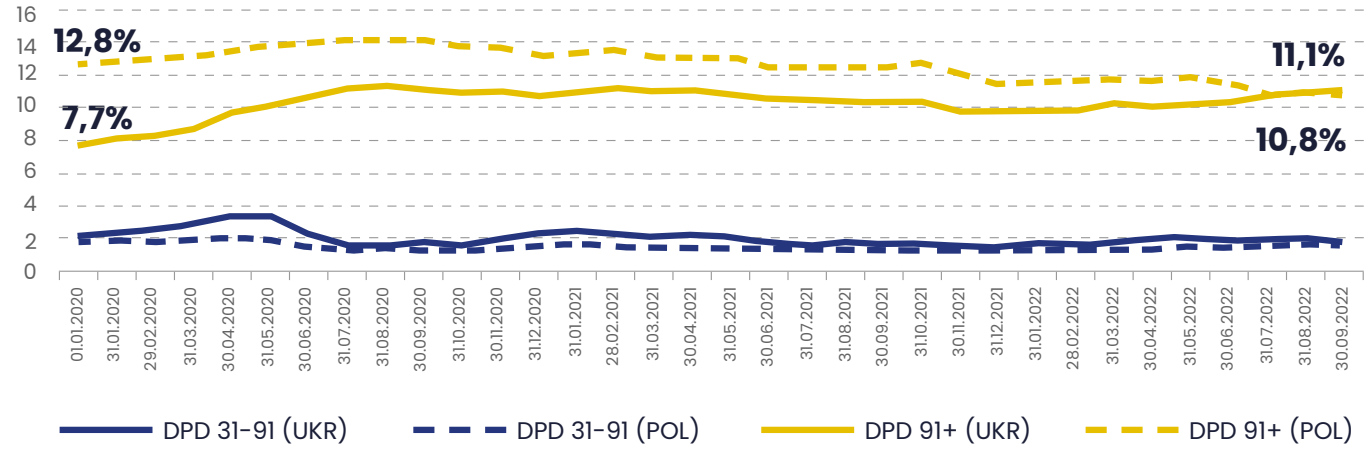

źródło: *BIK*

Analizując dane z BIK wyraźnie widać zdecydowaną poprawę w spłacie kredytów ratalnych. Także w tym przypadku Ukraińcy lepiej wypadają na tle kredytobiorców w polskim obywatelstwem. 3,7% kredytów ratalnych kredytobiorców zza naszej wschodniej granicy na zaległości powyżej 90 dni, podczas gdy 7% Polaków ma takie przeterminowane zaległości. W obu przypadkach jakość portfela poprawiła się od stycznia 2020 r.

Kredyty ratalne

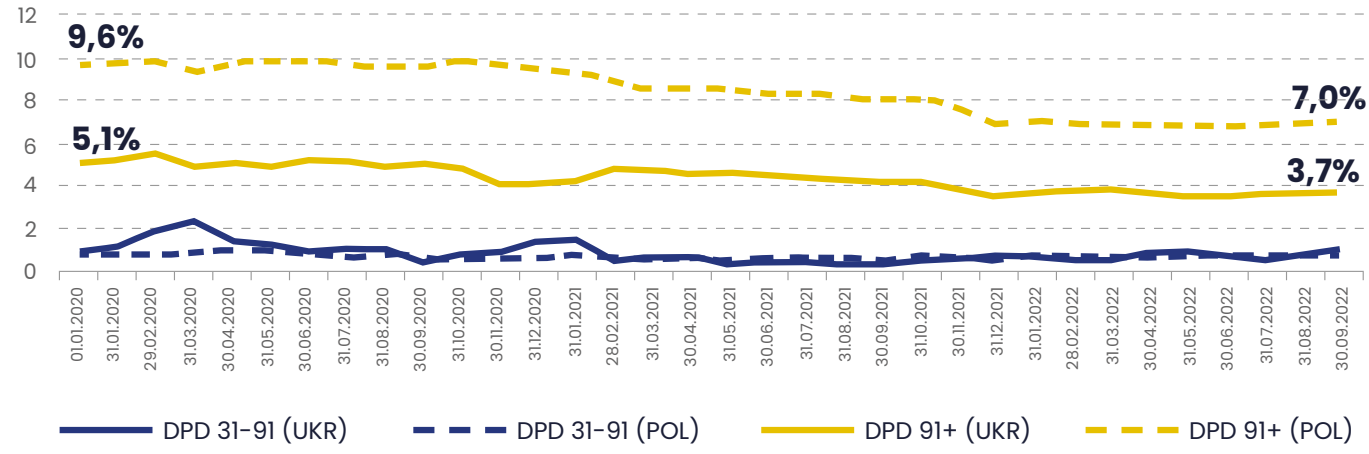

źródło: *BIK*

Analizując opóźnienia w spłacie kredytów obywateli Ukrainy warto spojrzeć także na pożyczki pozabankowe. Jak podaje BIK, zaległości powyżej 90 dni ma 8,1% portfela kredytów pozabankowych obywateli Ukrainy oraz 21,2% Polaków. W oby przypadkach, od stycznia 2020 r. poprawiła się jakość portfela pożyczek pozabankowych.

Pożyczki pozabankowe

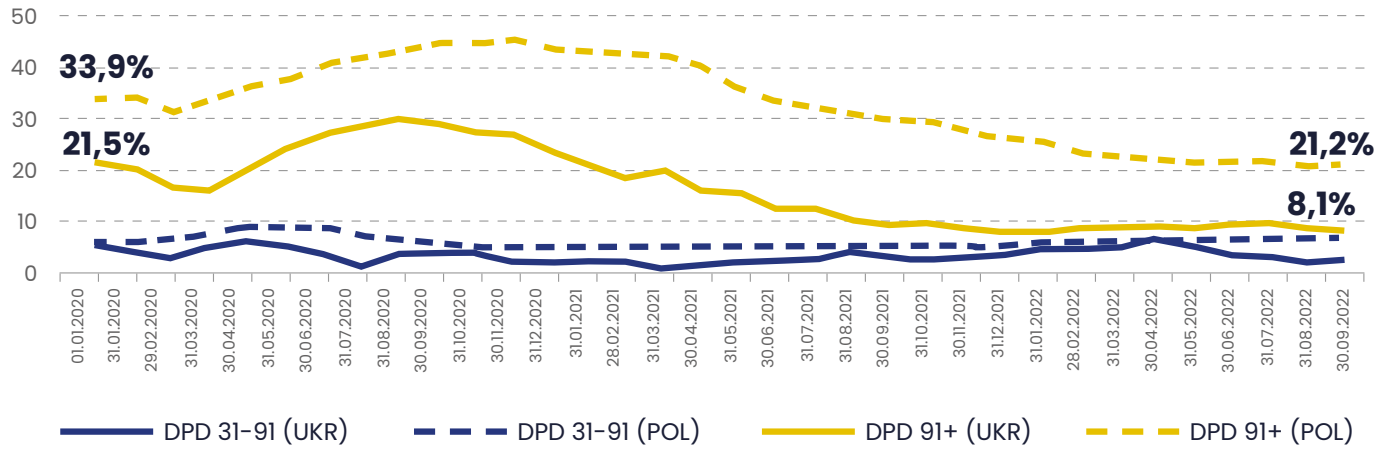

źródło: *BIK*

PORADNIK ODPOWIEDZIALNEGO KREDYTOBIORCY

Zanim zdecydujesz się na zaciągnięcie kredytu, sprawdź **na co zwrócić uwagę wybierając odpowiedni produkt finansowy:**

1

Wybieraj rozsądnie

Zanim podejmiesz jakąkolwiek decyzję, zrób tzw. research, czyli sprawdź dostępne opcje na rynku i porównaj warunki, jakie proponują. Pomocne będą odpowiednie narzędzia, tj. porównywarki czy kalkulatory kredytów oraz informacje dostępne na stronach banków. Ten krok pozwoli ci na ustalenie najbardziej korzystnego dla ciebie kredytu.

2

Zrozumiała umowa

Zanim podpiszesz jakąkolwiek umowę, upewnij się, że wszystkie jej punkty są dla ciebie zrozumiałe. Jeśli coś jest dla ciebie niejasne albo w międzyczasie pojawią się jakieś wątpliwości – pytaj! Pracownicy banku wyjaśnią Ci wszystkie elementy umowy, co pozwoli ci na podjęcie świadomej decyzji przy wyborze odpowiedniego produktu finansowego.

3

Zmienny rynek

Bierz pod uwagę możliwy wzrost raty kredytowej. Aktualnie za sprawą inflacji stopy procentowe rosną, a w konsekwencji także raty kredytów. Rozważ czy w obecnej sytuacji kredyt ze stałym oprocentowaniem nie będzie lepszym rozwiązaniem.

4

Kalkuluj koszty

Zanim podpiszesz umowę kredytową upewnij się, że wiesz o wszystkich kosztach, jakie poniesiesz. Warto na spokojnie przeliczyć ile faktycznie kosztować cię będzie kredyt.

- całkowity koszt kredytu określa nam wskaźnik **RRSO**. Jest on określany w procentach – im wskaźnik jest wyższy, tym kredyt jest droższy.

- kredyty w bankach, mimo że wiążą się z dodatkową procedurą, w tym badaniem naszej zdolności i historii kredytowej, zazwyczaj są zdecydowanie tańsze niż kredyty udzielne w pozabankowych firmach pożyczkowych.

5

Nie panikuj

Gdy wysokość zobowiązań zaczyna Cię niepokoić:

- nie zaciągaj nowych długów na spłatę starych. W ostateczności – skonsoliduj posiadane kredyty i pożyczki w jeden kredyt i regularnie go spłacaj. To pozwoli na obniżenie oprocentowania. Kiedy masz problem z regulacją raty, powiadom bank.

- zacznij wdrażać działania naprawcze: zacznij określać priorytety w wydawaniu gotówki – rób tylko niezbędne zakupy.

6

Monitoruj sytuację na rynku

Sprawdzaj czynniki, które mają wpływ na wysokość Twoich zobowiązań, w tym ewentualne wahania kosztów kredytu.

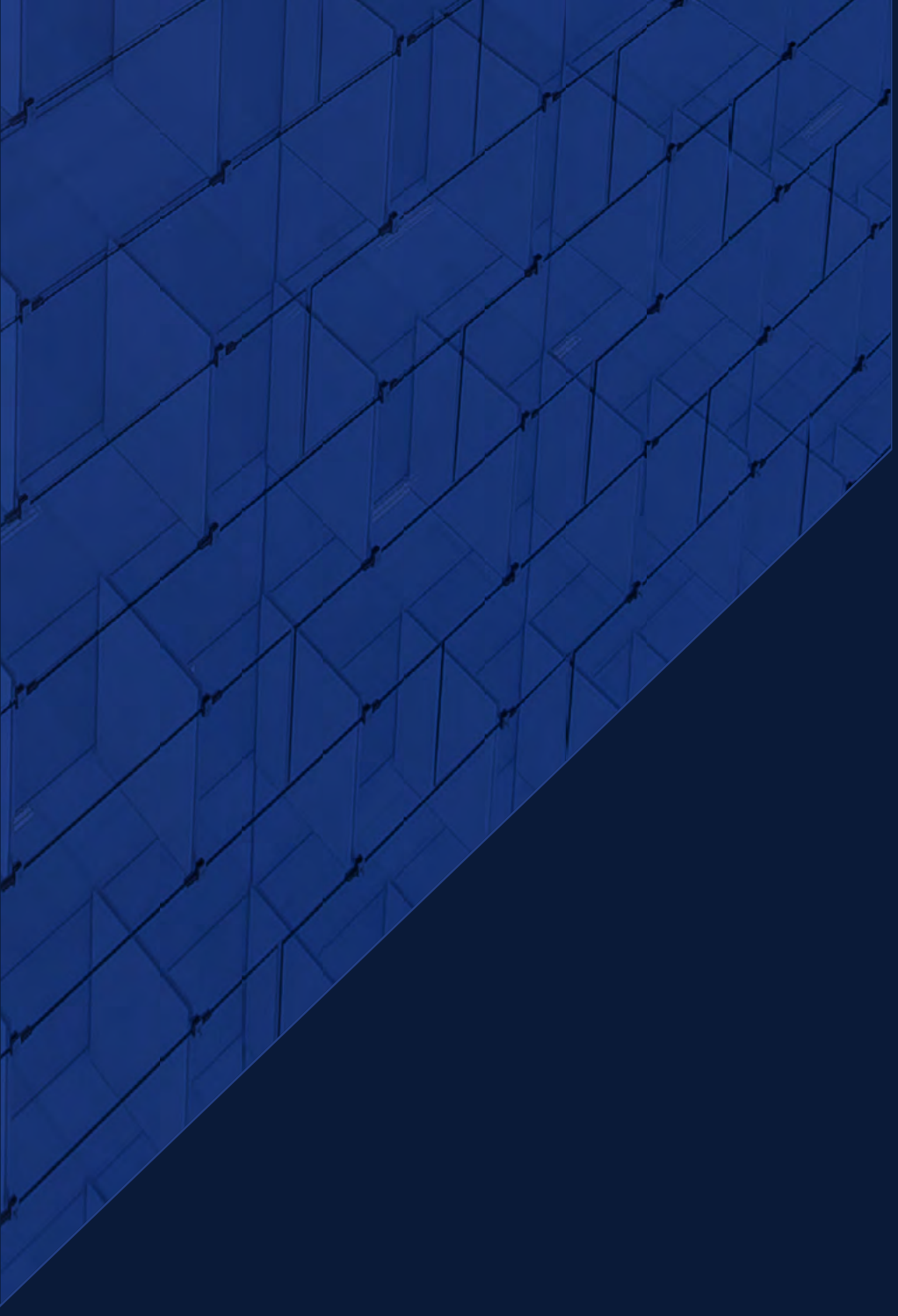

Kontakt dla mediów:

dr Przemysław Barbrich
Dyrektor Zespołu Komunikacji i PR ZBP

tel. 660 763 831
przemyslaw.barbrich@zbp.pl

Katarzyna Walterska
Zespół Komunikacji i PR ZBP

tel. 607 816 500
katarzyna.walterska@zbp.pl

Opracowanie graficzne:
Polska Grupa Infograficzna
(infograficy.pl)